

Anex I - Enquestes sobre consciència llingüística i identitària dels valencians

I.a) Consciència llingüística dels valencians

Com s'ha comentat en l'apartat 3, els valencians majoritàriament han manifestat la seua consciència llingüística no dialectal respecte al català.

Les evidències sociològiques les podem trobar en els següents estudis demoscòpics:

1. Estudis sociològics de la Comunitat Valenciana fets pel *Centro de Investigaciones Sociológicas* (CIS)⁶², organisme governamental espanyol. En els anys 2001⁶³, 2002⁶⁴, 2003⁶⁵, 2004⁶⁶ i 2005⁶⁷, l'enquesta preguntava explícitament "Respecte a l'identitat del valencià, ¿en quina frase s'identifica vosté en major mida?", sent les possibles respostes "És una llengua diferent i diferenciada del català", "La mateixa llengua que es parla en Catalunya i Illes Balears", "No sap" i "No contesta".
2. Estudis sociològics de la Comunitat Valenciana fets per la Generalitat Valenciana. En el Barómetro de l'any 2014⁶⁸ apareix una pregunta relativa a la consciència llingüística valenciana, formulada com "Respecte a l'identitat del valencià, ¿en quina frase s'identifica vosté en major mida?", sent les possibles respostes "És una llengua diferent del català", "És la mateixa llengua que es parla en Catalunya i les Illes Balears" i "No sap/no contesta". Esta pregunta apareix en relació a la polèmica que varen causar les definicions de "valencià" i "català" en el Diccionari Normatiu Valencià de la AVL, que equiparava les dos llengües. De fet, esta definició era coherent en el DICTAMEN de 2005 de la AVL, pero no va transcendir massa (o el govern autonòmic no considerà necessari pulsar l'opinió dels ciutadans) fins a l'any 2014.

62 La pàgina web d'est organisme és: <http://www.cis.es/>

63 "SITUACIÓN SOCIAL Y POLÍTICA DE LA COMUNIDAD VALENCIANA (VII)", publicat el 25/03/2001. Accessible en: http://www.cis.es/cis/opencm/ES/1_encuestas/estudios/ver.jsp?estudio=2175 [Recuperat el 05/08/2018]

64 "ESTUDIO SOCIOLÓGICO DE LA COMUNIDAD VALENCIANA (I)", publicat el 02/02/2002. Accessible en: http://www.cis.es/cis/opencm/ES/1_encuestas/estudios/ver.jsp?estudio=2522 [Recuperat el 05/08/2018]

65 "ESTUDIO SOCIOLÓGICO DE LA COMUNIDAD VALENCIANA (II)", publicat el 15/02/2003. Accessible en: http://www.cis.es/cis/opencm/ES/1_encuestas/estudios/listaMuestras.jsp?estudio=3471 [Recuperat el 05/08/2018]

66 "ESTUDIO SOCIOLÓGICO DE LA COMUNIDAD VALENCIANA (III)", publicat el 12/04/2004. Accessible en: http://www.cis.es/cis/opencm/ES/1_encuestas/estudios/listaMuestras.jsp?estudio=4255 [Recuperat el 05/08/2018]

67 "ESTUDIO SOCIOLÓGICO DE LA COMUNIDAD VALENCIANA (IV)", publicat el 01/02/2005. Accessible en: http://www.cis.es/cis/opencm/ES/1_encuestas/estudios/listaMuestras.jsp?estudio=5038 [Recuperat el 05/08/2018]

68 "BARÓMETRO D'ABRIL 2014", publicat en abril de 2014. Accessible en: http://www.argos.gva.es/fileadmin/argos/Documentos/Encuestas/201404A_cruce.pdf

En posterioritat als estudis indicats, ni el govern espanyol ni el valencià han considerat rellevant tornar a preguntar per esta qüestió.

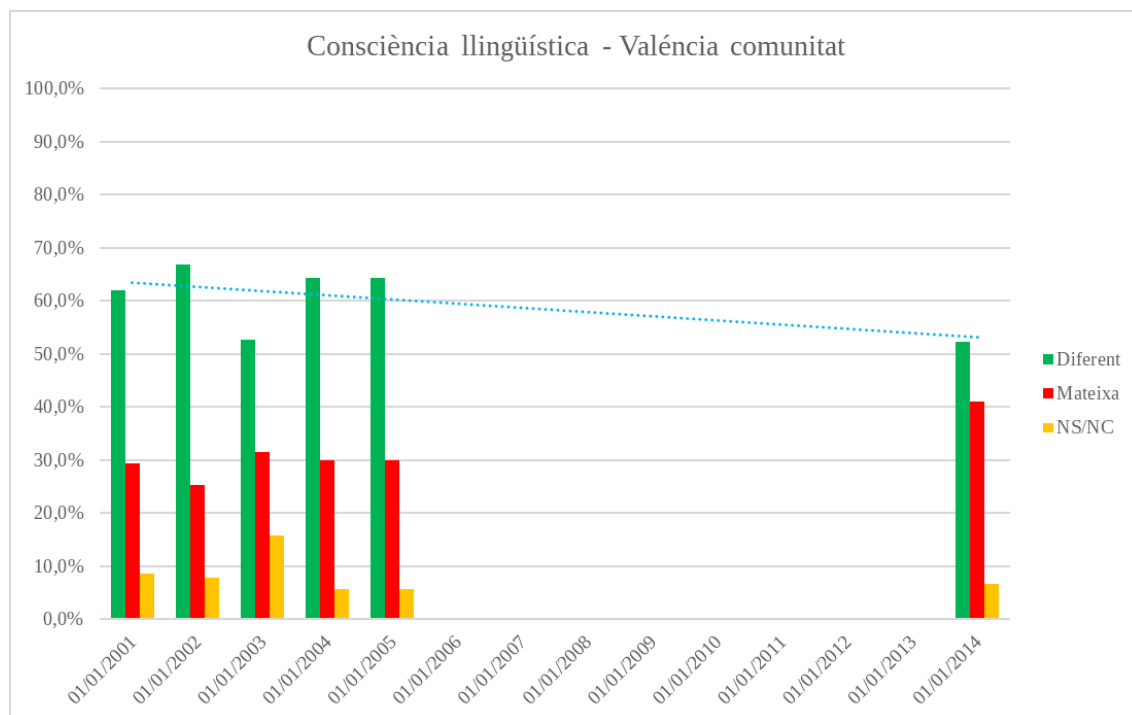
La comparativa tabulada dels sis estudis sociològics referits és la següent:

		CIS	CIS	CIS	CIS	CIS	GVA
		25/03/2001	02/02/2002	15/02/2003	12/04/2004	01/02/2005	30/04/2014
Comunitat Valenciana (Total)	Diferent llengua	62,0%	66,8%	52,7%	64,4%	64,4%	52,3%
	Mateixa llengua	29,4%	25,3%	31,5%	29,9%	29,9%	41,1%
	NS/NC	8,6%	7,9%	15,8%	5,7%	5,7%	6,6%
Província Alacant	Diferent llengua			50,5%	72,5%	72,8%	43,2%
	Mateixa llengua			16,9%	22,0%	19,3%	49,0%
	NS/NC			32,6%	5,5%	7,9%	7,8%
Província Castelló	Diferent llengua			54,2%	51,9%	49,8%	51,4%
	Mateixa llengua			39,0%	42,6%	44,6%	44,4%
	NS/NC			6,8%	5,5%	5,6%	4,2%
Província València	Diferent llengua			53,7%	62,2%	62,7%	58,4%
	Mateixa llengua			38,8%	32,0%	32,6%	35,4%
	NS/NC			7,5%	5,8%	4,7%	6,2%

Quadro 3. Evolució de la consciència llingüística dels valencians

S'observa des del principi de la sèrie una proporció clarament major de la sensibilitat llingüística autoctonista, que excepte en dos estudis (CIS de 2003 i Baròmetre de la GVA del 2014) se situa per dalt del 60%.

L'evolució s'aprecia millor de forma gràfica (prenem com a referència els valors globals per a tota la Comunitat Valenciana):

Gràfica 6. Evolució de la consciència llingüística 2001-2014

Se pot observar que en la opció que reivindica la singularitat de la llengua valenciana (autoctonisme) és majoritària, si be en l'últim estudi representaria poc més del 50%. Respecte a l'opció que considera valencià i català com la mateixa llengua (particularisme o anexionisme), en les enquestes entre 2001 i 2005 representaria com a màxim un 30%, pero en l'últim informe sobrepasa el 40%.

Deixant a banda aspectes metodològics, o el fet de que l'última enquesta fora encarregada per una administració diferent, fem les següents interpretacions:

- La consciència llingüística no dialectal dels valencians ha segut i és un fet sociològic contrastable.
- Entenem que bona part dels valencians que s'identifiquen en l'opció que considera el valencià i el català com la mateixa llengua, ho fan des d'una postura **particularista** i no anexionista. Les conclusions a nivell de política llingüística haurien de ser clares: els valencians, sociològicament, demanden un model llingüístic autoctoniste o particulariste, pero no anexioniste. En base ad això, considerem que les polítiques llingüístiques anexionistes tindran un efecte nociu per a l'ús del valencià, puix seran rebujades per la major part de la societat valenciana, excepte si es fan de forma camuflada, progressiva o en coaccions.
- Encara que hi ha poca informació recent, l'últim estudi apunta a una reducció d'esta consciència llingüística autoctonista, encara que per ara supera el 50%. Açò és compatible en el fet que, des dels anys 80 del sigle passat, en ningun moment el món acadèmic i els partits polítics en responsabilitat de govern ha considerat que l'autoctonisme llingüístic fora una característica identitària dels valencians digna de preservar; més aïna ho ha considerat com un defecte a corregir, actuant des d'una ideologia que partix d'un apriorisme: la pertinència de conseguir l'unitat llingüística de les modalitats valenciana, catalana i balear, i la negació de cap atra possibilitat, que és tildada de "ignorància" o "acientifisme", quan això no només no és cert, sino que en atres comunitats llingüístiques comparables s'han adoptat solucions respectuoses en l'autoctonisme i la consciència sociolingüística dels parlants (vore l'apartat 3).

I.b) Consciència identitària dels valencians

En alguns apartats de l'informe havem fet referència, per una banda, a la relació entre les postures anexionistes en el pla llingüístic i un anexionisme cultural o nacional/identitari, i per atra al rebuig que causa en la majoria dels valencians qualsevol intent d'anexió cultural o de subvertir l'identitat singular del Poble Valencià.

En est apartat nos centrarem en l'informació de l'estudi sobre valors publicat en juny de 2017 per la Generalitat Valenciana⁶⁹, i en concret en dos preguntes.

69 "ENQUESTA DE VALORS DE LA COMUNITAT VALENCIANA", publicada en juny de 2017, accessible en:
http://www.argos.gva.es/fileadmin/argos/Documentos/Encuestas/201702A_Frecuencias_V.pdf
[Recuperat el 05/08/2018]

La primera pregunta fa referència al sentiment identitari valencià i espanyol, i diu literalment “¿Quina de les següents frases diria vosté que expressa millor els seus sentiments?”, admetent com a respostes “Em sent únicament espanyol”, “Em sent més espanyol que valencià”, “Em sent tan espanyol com valencià”, “Em sent més valencià que espanyol”, “Em sent únicament valencià”, “Cap de les anteriors” i “No sap/no contesta”.

Els resultats són els següents, en els quals s’observa una molt majoritària coexistència de les identitats valenciana i espanyola:

	jun-17
Em sent únicament espanyol	16,1%
Em sent més espanyol que valencià	9,5%
Em sent tan espanyol com valencià	55,9%
Em sent més valencià que espanyol	10,8%
Em sent únicament valencià	1,5%
Cap de les anteriors	5,0%
NS/NC	1,2%

Quadro 4. Identitat dels valencians

La segona pregunta interessant fea referència als lligams en altres territoris, i nos pot donar un poc d’informació sobre cómo s’identifiquen els valencians (entenem que a nivell cultural sobre tot, encara que potser es poguera extrapolar a nivell identitari també) en els altres territoris proposats en l’enquesta.

La pregunta formulada era “Tots nos sentim més o menys lligats en la terra en la que vivim, pero uns nos sentim més lligats a uns àmbits que a uns altres. En quina mida se sent vosté identificat en (*ací es proponen varis àmbits*)? Per a contestar utilise una escala de 0 a 10, en la que 0 significa que vosté no se sent gens identificat i 10 que se sent molt identificat”. Els àmbits proposats eren “El poble o ciutat on viu”, “Comunitat Valenciana”, “Els territoris de llengua catalana”, “Espanya”, “Europa”, “Els països de parla hispana”, “L’humanitat en el seu conjunt”.

Els resultats se poden vore en la següent taula:

	Mija	Gens identificat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Molt identificat	NS/NC
El poble o ciutat on viu	8,1	2,2%	0,7%	1,3%	2,7%	1,6%	8,2%	4,6%	8,7%	11,9%	9,9%	47,8%	0,2%
Comunitat Valenciana	8,1	2,2%	0,7%	0,9%	1,7%	1,9%	9,5%	5,3%	9,3%	12,3%	10,6%	45,2%	0,3%
Els territoris de llengua catalana	3,1	42,0%	5,1%	5,7%	4,2%	3,8%	14,7%	4,8%	4,4%	4,4%	2,9%	6,4%	1,5%
Espanya	8,6	1,5%	0,6%	1,5%	1,2%	1,0%	6,6%	3,1%	6,1%	11,0%	9,6%	57,7%	0,1%
Europa	7,3	4,5%	1,6%	2,3%	2,4%	2,4%	13,6%	6,3%	8,8%	12,7%	10,2%	34,4%	0,6%
Els països de parla hispana	6,5	6,8%	2,6%	3,9%	3,0%	2,9%	18,1%	8,0%	10,8%	12,0%	7,0%	23,7%	1,2%
L’humanitat en el seu conjunt	8,7	1,4%	0,4%	0,3%	0,8%	0,6%	8,1%	2,6%	4,5%	11,1%	11,5%	58,0%	0,7%

Quadro 5. Identificació dels valencians en distints àmbits

Com se pot observar en la taula, l’identificació més baixa en mija és en els territoris de llengua catalana, en una puntuació de 3,1. S’identifiquen en un grau menor a 5 en est àmbit més d’un 60% de persones. Anant-nos-en als extrems, tenim més d’un 40% de

persones que no s'identifiquen gens (el valor més alt de tots els àmbits) front a un 6% que s'identifiquen molt (el valor més baix de tots els àmbits).

L'interpretació que donem ad estes senyes és que els valencians no tenim un fort sentiment de lligam en els territoris de llengua catalana. Este fet és compatible en la consciència llingüística no dialectal que havem vist abans, i se pot extrapolar a la consciència de poble singular en cultura i identitat pròpies. Este fet no impeditx que els valencians sentim una proximitat en els pobles en els que compartim història, com a membres de l'històrica Corona d'Aragó, i família llingüística; no obstant, pensem que este és un aspecte important a tindre en conte puix qualsevol acció que es puga percebre com una intromissió cultural o identitària (com les que poden fer associacions anexionistes que, en l'argument de la col·laboració llingüística excedixen el terreny llingüístic) provocarà un fort rebuig en la societat valenciana, i ademés dificultarà la recuperació social de la llengua valenciana.

De fet, accions d'este tipo (que atacaven nom de la llengua, model llingüístic, cultura i identitat valencianes) desencadenaren a finals dels 70 i principis dels 80 del segle passat la denominada "Batalla de València", que sorgí de forma espontànea en el sí la societat valenciana, encara que en acabant va ser aprofitada pels distints partits polítics per a marcar posicions. Encara hui alguns expliquen eixe conflicte, al nostre parer de forma biaixada, interessada i simplista, en clau de lluites de poder polític entre dreta-franquisme i esquerra-democràcia, pero la realitat, com s'ha explicat, és prou més complexa i un poc més recentment, el 13 de juny de 1997, més de 500.000 valencians ixqueren al carrer per a defensar la singularitat de la llengua valenciana: no a soles la seua denominació, sino també la codificació llingüística autoctonista de la RACV, tal com resava el seu lema: "Sí a l'Estatut, sí a l'idioma valencià. Normes de la Real Acadèmia de Cultura Valenciana".

Image 1: Portada del diari Las Provincias del 14 de juny de 1997, en el titular “Más de 500.000 valencianos salieron a la calle a defender nuestro Estatuto”.